

Kaveri saa kortin – pitääkö olla huolissaan?

Tehtävämoniste Liikenneturvan virtuaalioppitunnin tueksi

Liikenne on osa jokapäiväistä elämää. Me kaikki tarvitsemme liikenneosaamista riippumatta siitä, millä kulkutavalla liikkumme. Turvallinen liikkuminen edellyttää meiltä monenlaisia taitoja. Kaverit vaikuttavat tutkitusti nuorten liikkumiseen – hyvässä ja pahassa. Kaveriporukka voi kannustaa tekemään turvallisia valintoja, mutta joskus myös yllyttää riskinottoon. Tällä oppitunnilla pohditaan sitä, miten jokainen voi omalla toiminnallaan vaikuttaa sekä omaan että muiden turvallisuuteen liikenteessä.

Mikä lisää nuorten riskiä liikenteessä?

Oppitunnin aikana tuodaan esiin erilaisia tekijöitä, jotka vaikuttavat nuorten turvallisuuteen liikenteessä. Mieti hetki, minkälaista on nuorten käyttäytyminen liikenteessä omalla paikkakunnallasi. Minkälaiset tekijät lisäävät mielestäsi oman paikkakuntasi nuorten riskiä liikenteessä? Ympyröi listalta enintään kolme mielestäsi merkittävintä riskitekijää:

- Ylinopeus
- Viritetyllä mopolla/mopoautolla ajaminen
- Mopolla keuliminen ja muu riskialtis ajaminen
- Turvavöiden käyttämättömyys
- Humalassa ajaminen
- Humalaisen tai päihtyneen kuljettajan kyytiin meneminen
- Kannabiksen vaikutuksen alaisena ajaminen
- Muiden huumeiden vaikutuksen alaisena ajaminen
- Kavereiden yllytys riskinottoon
- Puhelimen käyttäminen liikenteessä
- Muut kuljettajat yllyttävät nuoria ottamaan riskejä
- Väsyneenä ajaminen
- Vaikeudet hallita omia tunteita liikenteessä
- Huono ajotaito
- Pyöräilykypärän käyttämättä jättäminen

Vertailkaa vieressä istuvan parin kanssa tai pienryhmässä valintojanne ja vastatkaa seuraaviin kysymyksiin:

- Miten päädyitte näihin valintoihin? Miten ne näkyvät nuorten käyttäytymisessä?
- Miten riskikäyttäytymiseen voisi puuttua? Miettikää mahdollisimman konkreettisia keinoja, joita tilanteen parantamiseksi voisi tehdä.

Oma liikennekäyttäytymisesi

Meillä kaikilla on erilaisia vahvuuksia, jotka auttavat meitä toimimaan turvallisesti. Taitoja voi myös tietoisesti harjoitella. Mitkä ovat omia vahvuuksiasi liikenteessä? Valitse listalta ympyröimällä kaikki ne osa-alueet, joiden koet olevan omia vahvuuksiasi.

- Huolehdin ajoneuvon kunnosta hyvin (pyörä, mopo, auto tms.).
- Olen liikenteessä aina tarkkaavainen (en käytä puhelinta, en keskity kaverin kanssa jutteluun).
- Huolehdin aina turvavarusteista (heijastin, kypärä, turvavyö).
- Tunnen liikennesäännöt hyvin ja noudatan niitä.
- Otan muut tielläliikkujat hyvin huomioon.
- Osoitan selkeästi liikenteessä, mitä olen tekemässä (käytän pyörällä soittokelloa, näytän suuntamerkkiä kääntyessäni).
- Pidän huolta riittävän alhaisesta tilannenopeudesta.
- Osaan ennakoida liikenteessä (mietin ja varaudun mahdollisiin yllättäviin tilanteisiin etukäteen).
- Otan olosuhteet hyvin huomioon (pimeys, liukkaus jne.).
- Teen vastuullisia päätöksiä (kavereiden yllytys ei vaikuta omaan toimintaani, en ota tietoisia riskejä).
- Mietin omaa ajokuntoani ennen liikenteeseen lähtöä enkä aja, jos en tunne oloani hyväksi (päihteet, väsymys, tunnekuohut).
- Uskallan sanoa oman mielipiteeni matkustajana.

Mitä muita vahvuuksia sinulla on liikenteessä?

Minkälaisissa tilanteissa vahvuutesi liikenteessä tulevat esiin?

Katso yllä olevaa listaa ja mieti, mitä jäi ympyröimättä. Miten voisit kehittää näitä puolia itsessäsi liikkujana?

Esittele vieruskaverillesi yksi vahvuutesi ja yksi kehittämiskohteesi. Kerro, miten voit jatkossa kiinnittää enemmän huomiota niihin asioihin, jotka valitsit kehittämiskohteiksi.

Yhdistä oikea käsite ja selitys

Asenne

Johonkin ryhmään muodostunut käyttäytymistä koskeva sääntö, jota ryhmä käyttää määrittämään hyväksyttävät ja sopimattomat, uskomukset, asenteen ja käyttäytymismallit.

Tarkkaamattomuus liikenteessä

Johonkin kohteeseen liittyvä myönteinen tai kielteinen suhtautumistapa

Sosiaalinen normi

Huomion kiinnittyminen liikenteessä ollessa johonkin muuhun kuin liikenteeseen

Miten nämä käsitteet ja ilmiöt mielestäsi liittyvät turvalliseen liikkumiseen?

Ryhmäpaine ja turvallisten valintojen tekeminen

Oletko ollut itse tilanteessa, jossa kaveriporukka olisi yllyttänyt sinua ottamaan riskejä liikenteessä?

- Kyllä, usein
- Kyllä, joskus
- En ole

Miten voi toimia tilanteessa, jossa kokee yllytystä tai kaveriporukka kannustaa toimimaan vastoin sitä, minkä itse tietää turvalliseksi? Yritä keksiä ainakin kaksi erilaista toimintakeinoa.

1.

2.

Lopuksi vertailkaa keksimiänne ideoita ja kootkaa yhdessä koko ryhmän kanssa lista keinoista, joiden avulla ryhmäpainetta voi vastustaa.